

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2821/2019
18.12.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Живорад Нисић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и малолетног ВВ из ..., чији је законски заступник мајка ББ, чији је пуномоћник Милка Ћалић, адвокат из ..., ради измене одлуке о висини издржавања, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 број 82/19 од 22.02.2019. године, на седници одржаној дана 18.12.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 број 82/19 од 22.02.2019. године у првом ставу изреке и пресуда Другог основног суда у Београду П2 број 606/14 од 13.11.2018. године у првом ставу изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П2 број 606/14 од 13.11.2018. године, обавезан је тужилац АА да на име доприноса за издржавање малолетног туженог ВВ плаћа месечно износ од 17.5000,00 динара почев од 24.03.2014. године, као дана подношења тужбе па убудуће, док за то постоје законски услови или док ова одлука не буде измењена другом судском одлуком, и то сваког 01-10-ог у месецу за претходни месец, на рачун законског заступника малолетног тужиоца. Овом пресудом измењена је пресуда Првог основног суда у Београду П2 број 1382/11 од 27.09.2011. године у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе да плаћа нижи износ доприноса за издржавање малолетног детета ВВ у односу на износ утврђен пресудом Првог основног суда у Београду П2 број 1382/11 од 27.09.2011. године, а за период почев од 01.01.2014. до 24.03.2014. године, као дана подношења тужбе као неоснован. Ставом трећим изреке, констатовано је да је тужба тужиоца повучена у делу којим је тражено заједно вршење родитељког права и уређења личних односа. Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 број 82/19 од 22.02.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена је пресуда Другог основног суда у Београду П2 606/14 од 13.11.2018. године у ставу првом и четвртм изреке. Ставом другим изреке,

одбачена је жалба тужених изјављена против става другог и трећег изреке Другог основног суда у Београду број П2 606/14 од 13.11.2018. године, као недозвољена. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила ревизију, из свих законом прописаних разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...87/18), па је нашао да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању пресудом од 27.09.2011. године, која је донета на основу споразума, разведен је брак закључен између тужиоца АА и тужене ББ. У њиховом браку родило се заједничко малолетно дете ВВ ...2008. године и он је поверен на самостално вршење родитељског права мајци, док је овом пресудом обавезан тужилац да на име доприноса за издржавање малолетног детета месечно плати износ од 200 евра. У време доношења ове пресуде, малолетни тужени је имао три године, док сада иде у пети разред основне школе. На годишњем нивоу потребе детета процењене су на износ од 173.100,00. Само за трошкове који се тичу спорта, едукације и исхране малолетног ВВ, издваја се месечно износ од 35.430,00 динара. Додатни трошкови јесу трошкови часова математике, комплета књига за школу, школског прибора, обавезну лектуру, ранца за школу, затим трошкови гардеробе, обуће, комплета књига за стране језике, затим прославе рођендана, зимовања, школски излети, одласци у позориште са школом, школско обезбеђење, осигурање детета у школи. Комунални трошкови на месечном нивоу износе 21.000,00 динара. Укупне потребе детета премашају износ минималних потреба које прописује надлежно министарство и много су веће него у моменту доношења претходне пресуде. У време пресуђења, тужилац је био незапослен, примао је накнаду преко Националне службе за запошљавање у износу од 25.000,00 динара, а зараду од 1.000,00 евра почео је да остварује након доношења пресуде од 27.09.2011. године. Износ од 200 евра на име издржавања редовно је плаћао до децембра 2013. године док је био на раду у ... одакле се вратио у Србију фебруара 2014. године. Након тога, радни однос је априла 2014. године засновао у ... у ..., а затим септембра 2017. године у ... у ..., док од 01.02.2018. године поново ради у ... и остварује месечну зараду у нето износу од 35.000,00 динара. Као зависник од наркотика, тужилац је више пута био на лечењу. Није био, нити је сада власник непокретне имовине, живи код родитеља, и не обавља привремене и повремене послове. Трошкови тужиоца према његовим наводима износе око 80.000,00 динара. Са друге стране, тужена ВВ је ..., месечно заради више од 32.000,00 динара, али зарада јој варира у зависности од обима посла. Живи у стану који су јој након развода купили родитељи, а поседује и аутомобил.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби чланова 160. и 164. Породичног закона, закључио да су се промениле околности на основу којих је донета претходна одлука и то на тај начин да оправдавају смањење доприноса за издржавање малолетног ВВ, који је тужени у обавези да плаћа, из којих разлога је ова обавеза утврђена на износ од 17.500,00 динара месечно.

Прихватајући у свему разлоге које је дао првостепени суд, Апелациони суд у Београду је својом пресудом Гж2 број 82/19 од 22.02.2019. године, одбио као неосноване жалбе парничних странака и потврдио првостепену одлуку.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијским наводима тужене указује на то да се у поступку одлучивања у тужбеном захтеву тужиоца учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. и 231. Закона о парничном поступку.

Наиме, како то произлази из разлога датих у нижестепеним одлукама, околности које су оправдавале измену одлуке о висини доприноса који је тужилац у обавези да плаћа у односу на малолетно дете, налазе се искључиво на страни тужиоца и односе се, претежно, на његово материјално стање, које је, по оцени нижестепених судова, лошије у односу на његово материјално стање које је постојало у време доношења претходне одлуке о издржавању.

Међутим, у тренутку доношења претходне одлуке о висини доприноса за издржавање, заједничко малолетно дете парничних странака је било узраста од три године, док у време одлучивања у овом поступку, оно похађа пети разред основне школе. Дакле, осим што је несумњиво да су потребе малолетног детета веће због саме чињенице да је оно сада школског узраста, потребно је имати у виду и то да дете има и ваннаставне активности (у виду часова енглеског и немачког језика, музичке часове и часове кошарке) које су свакако у његовом најбољем интересу.

У поступку је било очигледно и то да тужилац своје материјално стање није презентовао суду у потпуности, будући да износ расхода о којима се изјашњавао, вишеструко прелази износ његових прихода, а која чињеница је изричито констатована од стране нижестепених судова. При том, потребно је имати у виду да је терет доказивања свих ових чињеница био на тужиоцу, а он се о истима непотпуно изјаснио. Надаље, евентуално погоршање материјалног стања родитеља, само по себи, није довољно да оправда одлуку о смањењу доприноса за издржавање, посебно у ситуацији када је претходном одлуком исти био утврђен испод законског минимума који је прописан одредбом члана 160. став 4. Породичног закона.

Према одредби члана 27. став 1. Конвенције о правима детета, свако дете има право на животни стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју детета, с тим што родитељи и друга лица одговорна за децу, имају првенствено одговорност у оквиру својих способности и финансијских могућности обезбеде животне услове за развој детета.

Породичним законом („Службени гласник РС“ број 18/05...6/15) чланом 154. ставом 1. прописано је да малолетно дете има право на издржавање од родитеља. Чланом 160. ставом 1. прописано је да се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималном износу издржавања. Ставом два да потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивања издржавања. Ставом три да могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања.

Ставом четири да минимална сума издржавања представља суму коју као накнаду за хранење, односно за лица на породичном смештају периодично утврђује Министарство надлежно за породичну заштиту, у складу са законом. Одредбом члана 162. став 3. прописано је да ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужника издржавања. Одредбом члана 6. ставом 1. прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета и свим активностима који се тичу детета.

Дакле, оба родитеља по закону треба да доприносе издржавању своје малолетне деце, јер би иначе била угрожена њихова егзистенција. При том, родитељи су дужни да деци омогуће најмање такав ниво животног стандарда какав уживају они и да по потреби средства обезбеде и додатним радом, уз смањење својих личних расхода који су нужни за њихову егзистенцију. Према томе, ако је тужилац радно способан, правилна примена материјалног права налагала је потребу да се у потпуности и истинито утврде његове материјалне прилике а нарочито у периоду који непосредно претходи доношењу пресуде, те да ли је у могућности да радом (по потреби и додатним) дође до већих прихода како за своје, тако и за издржавање свог малолетног детета. Ово из разлога што је дете поверено мајци на самостално вршење родитељског права, што нужно подразумева не само новчане издатке, већ свакодневну бригу о дететовој исхрани, одевању, хигијени, те пажњу у целини која је детету његовог узраста неопходна. Правилна и потпуна оцена свих ових околности неопходна је, јер је само онда одлуку о висини доприноса за издржавање детета могуће донети у његовом најбољем интересу.

Како се не може поуздано закључити зашто су нижестепени судови смањили досадашњи износ на име издржавања малолетног детета то је основан ревизијски навод тужене којим се указује на постојање битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези да члановима 8. и 231. Закона о парничном поступку, што даље укидање ових одлука чини нужним.

У поступку поновног одлучивања, суд ће имати у виду примедбе на које је указано у овом решењу, па ће изнова ценити све околности које утичу на одлуку о висини доприноса за издржавање, те затим, водећи рачуна о свим овим околностима али и о најбољем интересу детета, проценити да ли су испуњени услови за утврђивање обавезе издржавања у нижем износу.

Сходно свему наведеном, одлучено је као у изреци применом одредбе члана 415. став 1. одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић.с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић